

Колумна високог представника Валентина Инцка: Право на повратак

Пише: Валентин Инцко

Босна и Херцеговина је данас домаћин међународној донаторској конференцији чији је циљ реализовати један од најважнијих постратних задатака на подручју западног Балкана: осигурати праведна, свеобухватна и трајна рјешења за избјеглице и расељене особе.

Више од милион људи се вратило својим кућама. Значајан напредак јесте остварен, али посла још има.

Ова конференција, коју су организовале владе Босне и Херцеговине, Хрватске, Црне Горе и Србије, уз подршку UNHCR-а, Европске комисије, ОЕБС-а и САД-а, направиће велики помак у олакшању ситуације у којој се налазе угрожене избјеглице и интерно расељене особе.

Ова практична иницијатива за подршку одрживом повратку путем регионално заснованог вишегодишњег стамбеног програма одражава нову и унапријеђену политичку и друштвену стварност на подручју западног Балкана, гдје државе сада дјелују разумно и сарађују у изналажењу рјешења за изазове са којима се њихови грађани суочавају.

Међутим, нису сви схватили да су се времена промијенила. Током мјесеца, случај у Бијељини је привукао пажњу јавности када је један повратник деложиран из своје предратне куће која је продана на аукцији да би се спровео судски налог за накнаду штете по тужби коју је поднио привремени корисник за радове које је извршио на кући за вријеме док је ту становао. Ова накнада, коју је утврдио суд, била је далеко изван могућности

коју је повратник могао платити, тако да је изгубио властиту кућу.

ОНР је том приликом јасно дао до знања да право привремених корисника станарског права да добију накнаду за неопходне трошкове не може угрозити нити превагнути над правом на повратак из Анекса VII. Надлежне власти на државном и ентитетском нивоу морају осигурати да се права повратника заштите од неразумних захтјева за исплату накнаде.

Права свих грађана биће заштићена када надлежне власти буду радиле оно што су обавезне по закону, и – упркос случају из Бијељине – изгледа да власти у Босни и Херцеговини излазе из нечега што би се могло назвати дугачким и тмурним периодом у којем су политичка размишљања превладавала над законским одредбама.

Што се тиче питања интерно расељених особа, данас у Босни и Херцеговини има чак 100 000 грађана који су још увијек расељени. Тај број је неприхватљив. У складу са Дејтонским мировним споразумом, сви грађани треба да добију прилику да остваре право на повратак.

Имплементација Анекса VII није само жеља. То је законска обавеза. Међународна заједница ради заједно са властима у Босни и Херцеговини да осигура да се та обавеза испуни. Она то ради уз значајну финансијску подршку и стални политички ангажман.

Сигуран сам да сада постоји политичка воља да се овај задатак доведе до краја и да тако Босна и Херцеговина, заједно са својим сусједима, крене напријед ка стабилнијој и просперитетнијој будућности.

Та будућност може бити заснована само на правди. Право на повратак гарантовано је међународним споразумом, а власти имају јасну обавезу да помогну да се то право оствари. Када та права и обавезе буду у потпуности испоштовани, сви грађани ове земље имаће користи од тога.